

LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMENARIO LITUANO
2-a QUINCENA
DE AGOSTO, 1952
Nº 73 - Año V

ATGYJA ARABU PASAULIS

AR EGIPTAS GINS VAKARUS?

Po Mahometo vėliava susijungę arabai viduramžiais ne vieną kartą drebino tuolaikinius kultūringuosius Europos kraštus. Apie 700 metų jie laikė pavergę didžiąją Ispanijos dalį, prieš juos buvo vedami Kryžiaus Karai, o turkai beldėsi net į Vienos vartus ir grąsė Krokuvai. Tačiau po suduotų smūgių vėl susmuko ir tapo vėl nepavojingomis mažomis valstybėlėmis, dažniausiai europiečių "globojamos". Tik pastaruoju metu pradeda iš naujo atkurti ir kelti galvas, o Egiptas su Iranu šiuo metu krepia į save viso pasaulio akis.

Egiptas, jau kiek anksčiau atgavęs nepriklausomybę, su Anglija buvo susirišęs sutartimis. Bet ir tas š. Afrikos kraštas paskutiniu metu pradėjo šiaurės ir reikalauti sau net tokio anglams gyvybinės reikšmės turinčio Sueso kanalo ir Sudano valdymo. Egipto vidaus silpnumas neleido jiems išvystyti pasipriešinimo arba aiškesnio susitarimo. Po gener. Mahometo Naguib vadinamo stipriojo krašto vyro, tokių vilčių atsiranda. Kai Egipto - Anglijos derybos priėjo mirties tašką, anglai pasirodė bet kokiam galimui, sutelkdami prie Sueso stiprius kariuomenės dalinius. Bet gen. Naguib paėmus valdžios vairą, anglų politikai pradėjo iš naujo galvoti apie susitarimą. Naujasis anglų planas duoda Egiptui galimybę įsijungti į Viduržemio Gynybos Santarvę, o gen. M. Naguib pasidaryti pasaulinio štabo viršininku. Tokiu atveju anglai palaipsniui atitraktų savo kariuomenę iš Sueso kanalo zonos, kurią turėtų užimti angli ir amerikiečių gerai apginkluoti egiptiečiai. Toks yra Londono planas. Tačiau tas klausimas dar tebestovi neaiškiam sprendime ir nežinia, ar Egiptas panorės dėtis prie Vakarų ir ginti Vakarų interesus.

IRANAS TARP VAKARŲ IR RYTŲ

Nemazėnis uždavinys reikalinga išspręsti ir Iranui. Dr. Mahometui Mosadeq grįžus prie valdžios vairo ir didelėmis pastangomis išsikovojous šešioms mėnesiams pilną valdymo laisvę, iškilo naujas didelės reikšmės klausimas — pasirinkti Rytus su jų komunistine sistema ar Vakarų su jų kapitalu. Tudeh partija, kuri yra visiškai Maskvos įtakoje, nedviprasmiškai reikalauja užgrobti visą krašto valdžią. Yra pavojaus, kad su ja gali iš vien eiti seimo pirmininkas ir galingosios "Islamo Kovotojų" grupės vadas Kashani. Tai supranta tiek anglai, tiek ir pats Mosadeq. Gal ta yra pagrindinė priežastis, kad Mosadeq nori atnaujinti derybas su anglais. Londono spauda, patyrusi naują Irano derybų atnaujinimo pasiūlymą, iš karto smarkiai purkštavo, bet dabar toną pakeitė visiškai priešinga kryptimi. Politinių komentatorių nuomone kitos išeities šiuo metu nėra, kaip tik eiti prie bet kokio susitarimo, prie jo pritraukiant ir JAV-bes, kad tik Irano žibalo versmės nepradėtų tekėti i Kremliaus baseinus. Iranui suartėjus su Maskva, taip pat atsidarytų komunistui vartai į arabų kraštus.

Derybų galimybės dar tebestovi pradiniame taške, bet gali būti, kad Iranui teks kartą galutinai apsispręsti. Anglai taip pat turės į susitarimą žiūrėti ne vien iš savo taško, bet turės daryti nuolaidų ir Iranui. Kitaip Mosadeq vidaus ekonominės padėties sunkumų negalės ilgai pakelti ir atsistos prieš būtinumą atidaryti savo vartus Maskvos iguloms.

KOREJOJE KOVOS DIDĖJA

Paliaubų pasitarimai Korėjoje eina tuo pačiu vėžio žingsniu, — kiek į priekį, tiek atgal. Per metus su viršum derybų buvo tiek prikaltėta, kad, ta viską surašius, jau susidarė popieriaus kartu su aplankais daugiau penkių centnerių krūva, o to išdavos tėra tik tokios, kad frontai stovi ir kareivių kraujas liejasi. Aliantai pastaruoju metu visų smarkumu bombarduoja svarbiausias raudonųjų karines vietas bei transportą, vežantį frontui ginklus ir maistą, o komunistai savo stiprią artileri-

ja visą laiką neatlaidžiai naikina aliantų linijas. Matyt, Kremliaus ponams dar nepritrūko žodžių pasitarimams ir svetimų kareivių bei savų šaudmenų frontui. Gali būti greitos paliaubos, dažnai skelbia didieji optimistai, o nuosaikieji ir bolševikų metodus geriau pažįstantieji deda labai mažai vilčių į paliaubų pasirašymą, nes, esą, ir sutartį pasirašius, Maskva nenurims ir savo ilgomis rankomis sieks kitų kraštų, kur vėl galėtų pamažu lieti vakariečių kraują. Tokios ateities perspektyvos neveda į taiką, bet kaip tik artina ir daro neįšvingiamą trečiąjį karą. — P. S.

Liet. Išl. Centro atstovai, padėję lietuvių vardu vainiką prie EVA PERON karsto

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

VALOMA KOMUNISTŲ PARTIJA

Lietuvoje komunistų valymai eina ir toliau. Atleista visa eilė kom. pareigūnų ir kolchozų pirmininkų. Tačiau, nepaisant to, "Pravda" visticiek toliau puola Lietuvos komunistų vadovybę už "apsileidimą". Būdinga, jog visa eilė specialistų gavo "patvarkymus" iš Lietuvos vyktyti kitas, atsilikusias Rusijos sritis. Tačiau tų vietovių "Pravda" smulkiau nenurodo. Tai naujas deportacijos būdas, dėl kurio kraštą per radiją išpėjo Amerikos Balsas. Į jų vietą gabenami rusai, kurie veikia visi yra girtuokliai, mušeikos ir t. t. Paskiausiai visa eilė lietuvių ir kt. pabaltiečių vėl gavo "pasirašyti" sutartis dirbti 3 metus įvairiose Sov. Sąjungos vietose. Lietuviai su latviais ypač grūdams ir darbus prie Baltosios jūros, į Kotlos apylinkes ir kt. Ten su jais elgiamas kaip su tikrais deportuotaisiais. Geležinkelio stotybai prie Baltosios jūros jau suvežti tų "savanorių" žymūs kiekiai.

● Grįžusieji į Vakarų vokiečiai pasakoja, kad geriausiai savo teises galima apginti tik degtine, cigaretėmis ir pirigais. Žmonės darosi viskam apatiški. Tuoj po karo lietuviams žydams turėjo atiduoti batus ir kitą geresnį apavą.

● Tiek visoje Sov. Sąjungoje, tiek ir Lietuvoje smarkinama akcija prieš amerikiečius ir kitus "Vakarų imperialistus". Paskaitų skaityti ar pranešimų daryti, kad, esą, Jungt. Tautos vartojančios Korėjoje bakteriologines karo priemones, įtraukti prof. Mažylis, prof. V. Girdzijauskas ir kt. Toji akcija ypač stiprinama, skleidžiant netiesą, per "7 respublikinius, 4 sritinius, 87 rajoninius (tiek dabar Lietuvoje yra rajonų), 120 MTS polit. skyrių laikraščių ir 10 žurnalų".

● Vatikano radijas skelbia iš lenkiškų šaltinių gautą žinią, kad Vilniaus Aušros Vartų šventovė komunistinės valdžios įsakymu yra visiškai sunaikinta.

● Lietuviams vilioti leidžiamas "Tev. Balsas" paskiausiai smarkiai išplūdo V. Sidzikauską ir visą eilę kt. veikėjų, taip pat D. Britanijos lietuvius, ypač

"D. B. Lietuvis" redakcijoje dirbantį Br. Daunorą, prirašydamas apie juos būtų ir nebūtų dalykų. Tokie plūdimai nesiliauja.

● "C. D. News Service" Nr. 13 (27) praneša, kad išilgai Baltijos jūros krantų nuo Liubeko iki Pylavos (prie Karaliaučiaus marių) statomas "Stalino pylimas". Gyventojų judėjimas griežtai suvaržytas. Net maudytis leidžiama tik nurodytose vietose ir tik dienos metu. Oderio žiotyse įtaisyta rusų bazė kurioje yra slėptuvės povandeniniams laivams ir avijacijai.

● Rugsėjo 19-21 d. d. įvyks Buenos Aires mieste Ukrainiečių Katalikų Kongresas. Kongresą ruošia ukrainiečių kunigai, "Prosvita" (Svietimas) ir "Vidurodennia" (Atgimimas) organizacijos. Numatomas paskaitų ciklas, o rugs. 13 d. atvyks iš Kanados ukrainiečių vyskupas.

● Raudonosios Kinijos gen. Chu-En-Lai nuvyko į Maskvą prašyti didesnės pagalbos Kinijai. Tuo yra susirūpinusi tautinės Kinijos ir Japonijos vadovybės.

● Komunistams nepasisekė Kinijoje įsteigti "tautinę bažnyčią", nes teprišėdėjo tik labai mažai tikinčiųjų ir nė vienas kunigas.

● CD New Service paminėjo pabaltiečių suruoštus birželio įvykių minėjimus nuo Stockholmo iki Melbourne, nuo Muencheno iki Los Angeles, bet Buenos Aires nemini.

● Kaip pernai mūsų trims žvejams, taip šiemet 5 latvių Liepojos žvejams pavyko pasprukti į Švediją ir tuo būdu pasiekti laisvąjį Vakarų pasaulį. Apie jų pabėgimą ir atneštas iš okup. tėvynės žinias plačiai rašė tiek "Latvija", tiek švedų ir kt. spauda. Jų pabėgimas panašus į pereitais metais mūsų žvejų nuotykius. Dabar jie aprūpinti drabužiais ir darbu ir sako, kad jei galėtų, tai šiandien Švedijoje būtų ne tik jie vien, bet ir visa latvių tauta, išskyrus nebet nedidelę saujelę komunistinių bonžų. Du iš jų yra gimę Lietuvoje — Palangoje ir Šventojoje.

EL APRENDIZAJE

(De "LA RAZON DE MI VIDA", por EVA PERON)

¿Quedo seguir hablando de Perón?

Aunque alguien diga — ¡vaya si se ha dicho! — que eso no es elegante ni es inteligente, tengo que seguir haciendo el elogio de mi Líder.

¿Quién si no podrá hacerlo bien? Yo lo conozco como mujer y como peronista; le conozco en su misión de Presidente y en su vida hogareña; sé cómo trabaja y cómo descansa, cómo habla y cómo calla, cómo goza y cómo sufre. Conozco sus pequeños gestos, esos pequeños gestos que sólo pueden nacer de las grandes almas.

Yo sería desleal con mi pueblo si no hablase de él. Por otra parte nadie puede pensar que mi elogio tiene algún interés.

Ya de él he recibido todo cuanto podría pretender; mucho más de lo que yo merecía.

Y no es por gratitud tampoco que siempre hablo de él, en todas partes, en todos mis discursos y en todas mis conversaciones sin ninguna excepción. Hablo de él simplemente por necesidad, por la misma razón que los poetas hacen versos y las rosas florecen.

Sudaryta nauja vykd. taryba

Delegacijos susitarimas su diplomatais VLIKo priimtas

ELTA, 1952.VIII.6. Reutlingenas. VIII. 1-3 d. d. vykusiuose VLIKo posėdžiuose reikiama 2/3 VLIKą sudarančių grupių balsais sudaryta ir patvirtinta nauja Vykd. Taryba iš 5 asmenų:

Anksčiau VLIKo pakviestas Vykd. Tarybos pirmininku prof. K. Zalkauskas — Liet. Valst. Liaudininkų — S-gos atstovas, 2. Dr. P. Karvelis — Ūkininkų Sąjungos atstovas, 3. P. T. Šidiškis — Liet. Tautinio Sąjūdžio atstovas, 4. Doc. M. Brakas — Maž. Lietuvos Tarybos atstovas. Prof. Z. Ivinskis į Vyt. Tarybą jėiti nesutiko.

Renkant naują Vykd. Tarybą, buvo pateikti dėl jo sąstato 2 sąrašai, iš kurių viename figūravo prof. J. Brazaitis, ir tasai sąrašas VLIKe surinko tik 3 balsus, o kitas sąrašas — be prof. J. Brazaičio — surinko 7 balsus. Po to Lietuvos Fronto atstovas VLIKe prof. Z. Ivinskis ir Lietuvos Vieniybės Sąjūdžio atstovas VLIKe L. Prapuolenis pareiškė žodžiu, o vėliau įteikė VLIKo pirmininkui VII/5 d. raštu motyvuotą pareiškimą, kad jų grupės iš VLIKo pasitraukia. Naujai išrinktoji Vykd. Taryba pirmame savo posėdyje VIII/4. laikinai, kol iš JAV atvyks prof. K. Zalkauskas, patikėstė pareigomis ir darbo sritimis tokiu būdu:

1. Dr. P. Karvelis — VT pirmininko laik. pavaduotojas ir Užs. Reikalų Tarybos laik. Valdytojas,

2. P. T. Šidiškis — Laik. vicepirmin. ir Inf. Tarybos bei Finansų Tarybos laik. Valdytojas,

3. Doc. M. Brakas — laik. vicepirmin. ir Lietuvos Išlaikymo Tarybos laik. Valdytojas.

Tame pat Vykd. Tarybos posėdyje, be kita ko, buvo aptarta artimiausių darbų programa ir schema, VLIKo statuto keitimas ir kiti skubesni reikalai.

VLIKo posėdžiuose, be kita ko, buvo priimtas Paryžiaus konferencijoje pasiektas VLIKo ir Lietuvos Diplomatu bendradarbiavimo susitarimas. Artimiausiu metu laukiamas VLIKo Pirmininko ir min. S. Lozoraičio susitikimas Lietuvos laisvinimo bylos reikalams aptarti.

VLIKas, sunkiau susirgusio VLIKo pirmininko M. Krupavičiaus prašomas išrinkti jam pavaduotoją, jo ligos metu tuo pavaduotoju išrinko Dr. P. Karvelį. Be to, nutarta pradėti 1954. I. 1 VLIKo ir VT pirmininkų kiekvienų kalendorinių metų pradžioje VLIKe atnaujinti mandatus toliau jų pareigoms eiti.

● Rugs. 2 d. grįždamas iš Laisvųjų Juristų kongreso Berlyne, Dr. A. Trimakas lankėsi VLIKe ir jo posėdyje padarė išsamų pranešimą apie Lietuvos laisvinimo darbą JAV-se, taip pat sugestijas apie tokių veiksmų darbo suderinimą bei suintensyvinimą. Vakare sveičiui Tuingene buvo suruošta kukli vakarienė, kurioje dalyvavo VLIKo ir VT nariai. (E)

ELTOS Komunikato 1952. VIII. 6 Apie Naują Vykd. Tarybą Atitaisymas

Gerb. Pone Redaktoriau, Prašau neatsisakyti paskelbti Jūsų laikrašty ELTOS komunikato 1952. VIII. 6 apie naują Vykd. Tarybą atitaisymą.

Nežiūrint, kad per VLIKo ir VT Pirmininkus buvo dėta pastangų atitaisyti numatytą skelbti klaidingą Eltos komunikatą, vis tik jame yra palikę stambių netikslumų, dėl kurių esame priversti pasisakyti.

1) Eltos komunikatas 1952.VIII.6 skelbia, kad VIII.1-3 d. d. posėdžiuose buvo "sudaryta ir patvirtinta nauja Vykd. Taryba iš 5 asmenų".

Taip, Vykd. Taryba buvo sudaryta, bet ji nebuvo ir negalėjo būti patvirtinta. Nauja Vykd. Taryba tvirtinama tik po to, kai ji VLIKui pateikia savo darbų planą ir ji VLIKas priima.

2) Lygiai netiesia, kad VT buvo sudaryta iš penkių asmenų. Z. Ivinskiui savo kandidatūrą dar prieš balsavimą atsiėmus, jo pavardė, iš antrojo (p. J. Nerkaičio pasiūlyto) sąrašo, buvo išbraukta. Tad tame sąrašo liko tik keturi balsuojami kandidatai, nors prieš tai

daugumos buvo nutarta sudaryti VT iš penkių asmenų. Ir tik po balsavimo kai kurių asmenų buvo pareikšta, bet nebal-suota, kad Liet. Frontui yra rezervuojama valdytojo postas Vykd. Taryboje.

3) Eltos komunikatas prieš pačius VT rinkimus sudaro tikroviškai neatitinkantį įspūdį. Jeigu visuomenei tiekiami iš VT rinkimų detalės, tai reikėjo pažymėti, jog per pirmąjį balsavimą p. Nerkaičio pateiktas sąrašas (bet jau tik iš keturių asmenų) kvalifikuotos daugumos (7 balsų) nesurinko.

4) Kadangi iš Eltos komunikato susidaro netikslus įspūdis dėl abiejų kovos sąjūdžių LF ir VS pasitraukimo priežasties, pridėdame VLIKo Pirmininkui įteiktą pasitraukimo iš VLIKo rašto nuorašą.

Prašau, Pone Redaktorių, priimti mūsų aukšto pagarbos pareiškimą.
(Pas.: Z. Ivinskis)

Lietuvių Fronto Atstovas
L. Prapuolenis

Lietuvių Vieniybės Sąjūdžio Atstovas
Pfullingenas, 1952.VIII.8.

LF ir VS Pasitraukė iš VLIKo

Ponui Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Pirmininkui Lietuvių Fronto ir Liet. Vieniybės Sąjūdžio Atstovų

PAREIŠKIMAS

Diskusijų bei nutarimų, įvykusių š. m. geg. 27-28 d., birželio 26 d., rugpjūčio 1-3 d. VLIKo posėdžiuose, ir 1952 m. rugp. 3 d. sudarytos Vykd. Tarybos — jos sudarymo būdo ir jos sąstato — akivaizdoje Liet. Frontas ir Liet. Vieniybės Sąjūdis konstatuoja, kad:

1. VLIKas nutraukė ryšius su 1914 m. birželio 23 d. Tautos sukilimo pastatyta Laikinąja Lietuvos Vyriausybe, atstausia paneigta Lietuvos Valstybės suverenumą;

2. VLIKas nutraukė ryšius su krašto rezistencijos įgaliotiniams užsienyje;

3. VLIKas paneigė rezistencinį savo pobūdį, išsigimdamas į grynai politinę instituciją, mintančią partinėmis vidaus kombinacijomis, neturinėiomis pateisinimo tremtyje;

4. VLIKo dauguma nusilenkė nemoralios politikos kovos metodams, pritarė rezistencijos veikėjų apjuodimui.

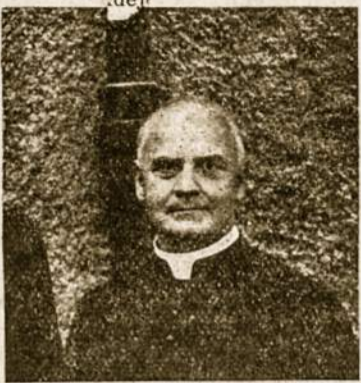
Todėl Liet. Frontas ir Liet. Vieniybės Sąjūdis, būdamas kovos organizacijos ir nesutikdamas su faktiškai keičiamu VLIKo pobūdžiu, nebeįsitraukė į jo šios dienos pasitraukia.

Reiškiame pagarbą
Pas.: Z. Ivinskis
Lietuvių Fronto Atstovas
L. Prapuolenis

Lietuvių Vieniybės Sąjūdžio Atstovas
Pfullingenas, 1952.VIII.8.

Garbingas Dešimtmetis

Šių metų rugpjūčio 16 d. suėjo lygiai 10 metų nuo vienintelės Argentinos lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčios iškilmingo pašventinimo. Tai yra labai reikšmingas ir šviesus mūsų kolonijos įvykis. Kaip Vilniaus Aušros Vartai amžiais gaivino ir švietė mūsų kraštą, taip graži Avellanados Aušros Vartų šventovė per ištisą 10 metų skleidžia religinį ir tautinį atgimimą plačiai pasiskleidusių šio krašto lietuvių tautiečių tarpe.

Kun. J. J. Jakaitis M.I.C.

Aušros Vartų bažnyčios statytojas

Nedaug tautų išievių šiame krašte gali didžiuotis turį savo nuosavą bažnyčią. Ko per daugelį metų ir geresnėse sąlygose negalėjo padaryti kiti, tą nepatogiu ir vargingu visuotinio karo metu padarė trys pasiryžėliai kunigai marjonai, vadovaujami tuometinio Amerikos Marijonų Provincinolo kun. Jono J. Jakaitio. Kaip visuose gausesnės pagalbos reikalinguose darbuose, taip ir šiame darbe nebuvo apsieita be dosnios šiaurės Amerikos brolių lietuvių pagalbos. Jų vardai šviečia išrašyti garbingo-

se šventovės vietoje, liudydami apie jų kilnų idealizmą ir meilę savo broliams tolimoje Argentinoje. Daug prisidėjo ir vietinės lietuvių draugijos bei atskiri asmenys, kurių stambias aukas liudija įrašai šventovės languose ir kitose vietose. Tai bendras visų mūsų tautiečių aukų ir pastangų vaisius, kuriuo teisingai visi galim prieš svetimuosius didžiuotis.

Apie Avellanados Aušros Vartų šventovę spiečiasi lietuviškos draugijos, mokykla, parengimai nuosavoje salėje ir visas svarbiausias kultūrinis ir tautinis kolonijos gyvenimas. Tačiau visi jaučia, kad vieno labai svarbaus dalyko dar tebetrūksta Argentinos lietuvių centrui: tai nuosavos spaustuvės. Ir šioji spraga jau greitai bus pašalinta. Patys nuosirdžiausi kolonijos veikėjai ir patriotai jau seniai nekantrauja ir jūdina, kad taip reikalinga spaustuvė tuojau virstų tikrove. Jų rūpesčiu šiomis dienomis buvo išsiuntinėti laiški lietuviams ir tolimiausius kampus, kuriais kviečiama nedelsiant prisidėti prie šio paskutinio svarbiausio kolonijos reikalo — savos modernios spaustuvės. Ir reikia pasidžiaugti, kad bendras lietuvių atsiliepimas yra labai palankus. Iš arti ir toli vis gausiau pradeda plaukti aukos ir stambesnės paskolos be procentų, kurios įgalins netrukus užpirkti pirmąsias mašinas Tokiu būdu prieš 10 metų plačiai ir garbingai pradėtas religinio, tautinio ir kultūrinio Argentinos lietuvių centro kūrimas bus apvainikuotas galinga priemone, įgalinančia Aušros Vartų lietuvišką žodį paskleisti tarp visų po plačiąją Argentiną išisklaidžiusių tautiečių.

EISENHOWERIS APIE BOLŠEVIKUS

Kandidatas į JAV prezidentus Dwight D. Eisenhower yra vienintelis amerikietis generolas, turėjęs kelias progas asmeniškai (ir gana nuosirdžiai) išsikalbėti su komunistinės diktatūros augščiausiu profesinės kariuomenės atstovu maršalu Žukovu. Savo knygoje "Crusade in Europe" tas generolas viešai prisipažįsta net gi tikėjęs Žukovo draugiškumu ir palinkimu į bendradarbiavimą...

Iki šiol, žinoma, tas respublikonų kandidatas bus jau gerokai savo raudonuosius ano karo, "draugus" pažinęs; kartu, galimas daiktas, jis bus pasigyręs ir nuo nauvaus tikėjimo, jog velnias gali, kartais, būti ir haltas.

Tuo tarpu mums, šio krašto laisviems

gyventojams, pravartu dar kartą pervesti akimis gen. Eisenhowerio žodžius, minėtoje knygoje užfiksuotus juodu ant balto, taigi — neišsigintinus, nors ir apie bolševikinio kareivio traktavimą toje "darbininkų valstybėje". Trumpai ir aiškiai — apie praktiką atakuojant prieš užminuotas pozicijas ir apie išsižadėjimą savo karių, patekusių į priešų belaisvę (žinoma, jei jie nereikalingi kokia nors propagandai).

Pirmu reikalu generolas rašo: "Užimimus apie minų laukus, maršal. Žukovas davė man šitokią paaiškinimą minos esti dviejų rūšių — vienos asmenims, antros vežimams naikinti. Kai mes ateinam prie užminuotų plotų, mūsų pėstininkai atakuoja lyg ten nieko nebūtų.

Nuosotliai kuriuos mes nukenčiam žmoniems minoms sproginėjant, mūsų supratimu, yra tokie patys lyg jie būtų padaryti artilerijos ar kulkosvaizdžių priešų daliniams tą vietą ginant. Tačiau pėstininkai vežimams naikinti minų savimi nesusprogdina, todėl kai likę gyvi kareiviai pasiekia kitą minų lauko kraštą, pionieriai ateina pravalyti kelią vežimams".

Nieko sau minų naikintoja! Tai tik vienas bolševikinis režimas pasaulyje gali vyti gyvą žmogų, tūkstančius jų, į priešų minų laukus ir tais gyvais žmonėmis sprogdinti dinamito užtaisus.

Kitur toj pačioj knygoj Eisenhoweris rašo užsiminęs Žukovui apie vokiečių belaisvių pas amerikiečius problemas. Ešą, daug sunkumų sudarąs milijonų išalkusių vokiečių karių pavalgydinimas, ypač kad jie gauną tokia pat porciją kaip ir JAV kareivis. Žukovas, labai nustebęs, paklausęs kam amerikiečiai tai darą? Eisenhoweris tada ėmė kalbėti apie Genevos Konvencijos nuostatus, kurie nustato belaisvių traktavimą, o be viso to jis draugiškai prisitaręs Žukovui, jog keli tūkstančiai amerikiečių belaisvių ešą ir Vokietijoje; Amerika nenorinti duoti Hitleriui kozirį pateisinti savo ir taip jau vargingą amerikiečių belaisvių išlaikymą. Dar labiau nustebęs Žukovas pasakęs: "Bet kas jums rūpį apie tuos jūsų karius, kurie belaisvėje? Jie gi pasidavė ir kariauti daugiau negali."

J. K-rys
(D. Br. L.)

LENKAI KOVOJA PRIEŠ SOV FILMAS

Lenkų jaunimas, nors oficialiai priklauso komunistinėms organizacijoms, ima vis drąsiau protestuoti prieš Staliną ir bolševikų propagandą. Tai įvyksta dažniausiai kinų salių priedomaj. Dėlto raudonoji lenkų spauda pradėjo pulti "chuliganizmą kinuose". Kad Varšuvos kine "Moskva" buvo rodoma filmas "Kaip grūdinamas plienas" ir ekrane pasirodė Stalino atvaizdas, jaunimas ėmė švilpti, o j bolševikų propagandą atsakinėjo sąmojingomis pastabomis. Kitu atveju, kai Poznanės kine pasirodė Stalino paveislas, studentai pradėjo rėkauti "Dava! časi — atiduok laikrodį". Studentai, pamatę Staliną, prisiminė sovietų karių godumą laikrodėliams, kuriuos jie, žygiuodami ir vakarus, atimnėjo iš lenkų ir vokiečių. Šitokiame proteste buvo įžiūrėtas didelis komunizmo stabo įžaidimas, — filmų rodymas buvo nutrauktas, o policija dėl visko areštavo kelis studentus.

KAIP AUGINAMAS KANADOS PENKETUKAS

Dionne šeimoje, Kanadoje, gimusios penketukės šiemet sulaukė 18 metų amžiaus. Jų sąskaiton jau yra įdėta pusantro milijono dolerių banke. Iš tų pinigų tėvai jas rūpestingai auklėja. Pinigai yra Ontario provincijos vyriausybės globoje, kol mergaitės pasieks 21 m. amžiaus. Be mergaičių penketuko Dionne šeimoje dar yra trys jų broliai 5-15 m. amžiaus.

Kadangi atsiranda daug smalsuolių kurie nori mergaičių penketuką pamatyti, jų tėvų namas, kur jos gyvena aptvertas ir retai kas teįleidžiamas. Jos auklėjamos gana griežtoje drausmėje: kelias 7 val., 7.30 — pusryčiai, 8.45 val. jau jos yra lovoje. Kopyčia ir mokykla yra įtaisytos tėvų ūkyje. Čia gyvena ir kunigas bei vienuolės mokytojos. Kad mergaitės turėtų progos su daugiau kuo bendrauti, gyvena jų ūkyje dar 10 svetimų mergaičių, kurios drauge su penketukėmis lanko mokyklą.

Šeštadienio rytais mokykloje dažniausiai būna dvasinės konferencijos. Iš savo ūkio mergaitės retai kada išvažiuoja. Jos 1950 m. buvo New Yorke, kard. Spellmano suruoštame labdaros rengime. Jos yra stropiai saugomos, kad niekas nepagrobūtų, dėlto ne tik budri sargyba nakčia, bet yra ir prožektorijų šviesa.

ZYDAI PRAZUDE ANĄ PAUKER

Neseniai buvo pranešta, kad gegužės mėn. iš politbiuro buvo išmesta Rumunijos diktatorė ir jų įžymybė Ana Pau-

Jurgis Kastytis Gliuda

VILTIS

Tave išgirdom šaukiančią
mūs motinos vardu —
ir eit prieš kulką staigiančią
nebuvo mums baisu.

Ir marios ryžto radosi
širdy tavų vaikų
kovoti barikadose
ir bunkeriuose miškų.

Trėmimuose ir bombose
tu mums tokiu gairi
ir tikim: katakombose
išliksime laisvi.

ker. Taip pat pašalinta iš Rumunijos užsienių reikalų ministerio pareigų. Kada ji buvo pašalinta ir kur yra dabar, netylima. Kai kuriomis žiniomis ji jau esanti Rusijoje. Tačiau jos didžiausias nusikaltimas yra ne marksizmo - stalinizmo atsižadėjimas, bet žydų globojimas. Ji pati yra kilusi iš žydų tėvų ir savo tėvų bei gimines, būdama Rumunijoje galingiausia moteris, išsiūsdavo į Palestiną. Mat, žydas vis už žydas!

LIETUVA ARGENTINOS SPAUDOJE

Pastaruoju metu Buenos Aires dienraštis "El Pueblo" išdėjo mūsų bendradarbio C. Veraxo net septynis straipsnius bendra tema: "Tai ką slepia stalininė uždanga". Mums malonu, kad C. Verax — K. Čibiras savo straipsniuose beveik visuomet pailiustruoja pavyzdžiais, paimtais iš okupuotos Lietuvos gyvenimo.

E. Rooseveltienė J. T. Organizacijoje aiškina žmogaus teisę

Kaip aš pabėgau nuo bolševiku

(TIKRI JUOZO IŠGYVENTI NUOTYKIAI)

Rašo Gen. T. Daukantas

(Pabaiga)

Pamatęs mano pro skylę iškištą galvą, arklį šerikas pakėlė triukšmą. Mat, išsikasiau ir arklidė! Jis baisiai išsigando. Net vėliau bolševikų laikrašty buvo karikatūra: iš po sienos lenda mano galva, o priešais šerikas stovi pasišaušusiais plaukais, virš kurių pakibusis jo kepurė.

Bet man nauja nelaimė: esu pastebėtas ir gana! Vėl pagavo. Dabar jau surišo. Apžiūrėję ir ant greitųjų aptvarstę žaizdas, stropiai saugojo. Kitą dieną vežimu dangino į teismą. Užpakaly jojo šeši ginkluoti raiteliai, vežime buvo taip pat ginkluota sargyba. Jie bijojo, kad mane nebandytų iš jų jėga atimti. Manė, kad aš priklausau kokiam galingai organizacijai. Net visus žmones iš gatvių, kuriomis mane vežė, išvaikė. Panašiai buvo ir Jakobštatan atvežus.

Gegužės 7 d. karo teismas susirinko posėdžio. Mane atvedė apsupta sargybinų. Čia ant stalo pamačiau "mano kalte įrodančius" dokumentus ir daiktus. Pradėjo skaityti kaltinamąjį aktą. Labai melagingi buvo Rygos komisaro Kripso parodymai. Toliau ėjo "nusikaltimų" aprašymas. Po to pradėjo apklausinėti, "Kodėl pasišalinai iš raud. armijos?" — paklausė vienas teisėjas. — "Kad mūsų kareivius laikė pusbadžiai!" — atsakiau. — "Meluoji!" — suriko — "esi kontrevoliucinės organizacijos narys". Pradėjo klausinėti apie dalinio knygas. Aš atsakiau, kad atidaviau savo padėjęjų. "Netiesia!" — vėl suriko, — "pas jį nerado jokių knygų".

Tada pradėjo klausinėti dėl rastų pas mane padirbtų dokumentų. Man kalbėti daug neduodavo, bet tik tiek, kad įro-

dytų jų kaltinimus. Kai aš pabandžiau jį kai kuriuos klausimus neatsakyti, baisiai supyko. Bet čia teisme nenušė, tik rėkė ir gsdino. Vėrtė prisipažinti šnipinėjime ir pasakyti, kur yra kiti tos "organizacijos" nariai. Jokiū būdu nenorėjo tikėti, kad aš esu vienas.

Pagaliau teisėjai pasišalino iš teismo kambario. Sugrįžę po geros valandėlės, vėl grasė: "Pasakyk visą teisybę, nes vistiek turėsi prisipažinti". — Aš atsakiau, kad jau visą teisybę pasakiau. Tada paskelbė sprendimą rusiškai. Jame buvo vėl kažkokie paragrafai ir straipsniai, o toliau sakoma: "Atsižvelgiant į tarnybinius nusizengimus Rygoje, Osifą J. pripažinti kalto šnipinėjime ir už tai mušti. Tam tiskliui išsiųsti jį į drausmės dalinį Daugpily, kuriame turi būti įvykdytas sprendimas".

Man klausant, tuo atžvilgiu visai nenusikaltus, buvo tikrai graudu. Mano kūnas jau buvo silpnas. Kankinimų bijojau. Bet tuoj man ant rankų grandines ir išvedė į kitą kambarį, nes traukinys turėjo išeiti Daugpilin tik 11 val. vakare. Kambarį atrakinu vieną ranką, bet ten visą laiką buvo sargybiniai, nors durys buvo užrakintos. Aš sėdėjau priešais mažą langą, prie kurio buvo sargyba. Pagalbos iš niekur negalėjau laukti. Bet laimei, vienas sargybinis pradėjo snausti, o kitas toliau skaitė knygą.

Aš staigiai pašokau ir trenkiau į langą ir kartu su juo iškritau laukan. Mat, revoliucionieriai pradėjoje buvo sugriovę kalėjimus ir nubaustuosius laikydavo poprastuose kambariuose. Išsokęs bėgau iš visų jėgų. Sargybiniai buvo su manim užrakinti, tai kol jie prisišaukė

pagalbos, aš buvau jau prie žydų kapinių. Tačiau ten karo metu buvo apkasai apvesti spygliuotoms vieloms. Aš įkliuvau į jas, nes pančiai buvo dar ant vienos rankos. Ir mano trumpa laisvės valandėlė greitai pasibaigė. Buvau vėl žiauriai sugautas. Atvarę atgal, grandines uždėjo ant rankų ir kojų. Vienas sargybinis dar pridėjo: "Kvailas tu, juk tau dar padidins bausmę už mėginimą pabėgti". Bet mano bausmė jau buvo tokia, kad "didinti" mažai tegalėjo. Bet atsirado vilčių pabėgti, nes patyriau, kad sargybiniai nežino mano "nusikaltimų" ir laiku mane paprastu nusikaltėliu.

Vakare 10 val. mane nuvedė į Kreisburgo stotį, lydint net 12 kareivių. Bet stoty liko tik du, kurie turėjo mane pristatyti į drausmės batalioną. Vienas iš jų pasirašė, kad yra atsakingas už mane: "Aš, Jenkelis, (jo pavardės neatsimenu) apsiimu pristatyti į drausmės batalioną man pavestą kalinį ir už jį atsakau savo gyvybe". Man tai parodęs, pridėjo: "Matai savo galvą atsakau, bet kol aš mirsiu, tu mirsi šimtą kartų pirmiau!" Ir man smogė šautuvu į pamakrę, kad net susvyravau. Jis mušė mane, kol kiti jį sustabdė.

Nugabeno į vagoną. Tada kalinius veždavo paprastuose vagonuose, nes specialieji buvo sunaikinti. Vagone atrakinu vieną sužeistą ranką ir liepė lipi aukšty, kur yra vieta gulėti. Čia mane smaugte smaugė mintis apie būsimas kančias. Planavau, kaip užmušti budoje pirmiau, negu mane nukankins. Iš vagono neįmanoma išsokti prie sargybinių. Sugriebs už grandinių arba įkliūsiu kaip žydų kapinėse.

Sugalvojau naują planą. Pradėjau prašytis į ievietę. Neleidžia. O traukinys rieda jau tarp Lievenio ir Caregrado. Aš vėl: "Leiskit!" Jie nenori ir tiek, "Aš jau nebegaliu daugiau kentėti, darysiu čia pat..."

Jie rusiškai nusikeikė ir liepė nulipti. Priedavė prie išvietės, stumte istūmė. Aš akimirkoj užsklendžiau durų kablelį, išmušiau langą ir pasilipęs ant vandens vamzdžia, kad neužkliūtų grandinės, kritau žemėn...

Kai atsipeikėjau, girdžiu traukinį riedant toluoje. Aš laisvas, bet galva svaigsta. Staiga pasidarau bausiu. Net pradėdavo visas virpėti. Kraujas mušte muša galvon. Pradedu čiupinėti. Kaulai, rodos, nesulaužyti. Pagalvoju apie palydovus. Jis žus arba turės slapstytis, bet man jau nebe priešas. Pradedu suvokti, kad turiu greitai pasišalinti toliau nuo geležinkelio. Pradedu darytis šviesiau. Pastebiu, kad guliu pakelės krūmuose.

Žvalgo įpročiu jieškau išeties. Jau brėkšta. Netoliese matosi namelis. Senelis, kuris stovėjo prie namelio, mane pamatęs išsigando. "Iš kur tu esi? Kaip čia atsiradai?" — Aš dusliu balsu atsakau: "Nieko neklausk manęs. Prašau tavęs tik atsakyti į mano klausimus". — "Klausk", švelniai atsako senis.

Aš apsidairiau. Esu laisvas ir kalbuosi su laisvu žmogumi. Bet esu apkaustytas, ir kiekvienas gali mane išduoti ar net jaučiasi, kad turi išduoti. Aš atsargiai kalbu: "Pasakyk man, kurioj pusėj yra Daugpilis, kur Jakobpilis, Garšvinė, Juodupė?" Jis man viską nurodė. Aš džiaugdamasis tėviškės kryptimi pradėjau žygiuoti. Kai išėjau iš senos ūkio, dėl atsargumo pradėjau eiti Daugpilio kryptimi, bet toliau pasukau Juodupės linkui ir greitai pasiekiau Dauguvą.

Bet kaip persikelti per Dauguvą? Rankos ir kojos apkaustytos, o būtinai turiu persikelti per upe. Ten bus saugiau ir arčiau namų, o čia vėl galiu pakliūti. Srovė srauni ir man net šalta darosi pažūrėjus. Sustoju pagalvoti. Vėl atsirado vilčių. Surinkau žabų krūvą ir

su vielomis, kurių tuo laiku visur pilna buvo, stipriai surišau. Ant tokio "laido" užsigulęs pasileidau į vandenį. Srovė nešė, bet aš vairavau, kad nenuneštų į Rygą pas raudonuosius. Gerokai toliau pasiekiau krantą kitoje pusėje. Čia jau arčiau Lietuva ir priešų mažiau. Trobų arti nematyti. Ramiau man pasidarė. Bet krantas aukštas ir aš negaliu užlipti, nes baisiai pavargęs.

Kiek pailsėjęs, užlipu stačiu šlaitu. Viršuje laukai. Toluojame matosi kelias, bet juo eiti man pavojinga. Darau ilgoką vingį, kad pasiekčiau mišką. Miške saugiau. Aš gi be apsiausto, be švarko, grandinėmis nešimas, ant galvos nuo saulės kojine užsimovęs. Palengva slenkau laukais. Pamiškėje pamačiau namelį, kurio negaliu aplenksti, nes eiti vingiais jau nepajėgiau. Nutariau slinkti pro šalį. Bet mane tuoj pastebėjo žilagalvis senis ir iš tolo pradėjo latviškai rėkti: "Kas tu toks? Iš kur eini?" — "Neqliudyk vargšui žmogui, atsakiau, einu iš mirties nasyrų". Senis nori mane sulaukyti, bet aš nesiduodu. Jis sake man nieko nedarysi, bet aš bijau. Tuo tarpu atėjo senelė ir trylikos metų vaikas. Senis jiems sako: "Štai tas bėga nuo mirties". Senelė jam atsako: "Mykolai, savo sūnų praradę, gelbėkim šį žmogų". Bet aš vis dar bijodamas, sekiau kiekvieną jų judesį. Ėjau paskui juo į trobą. Tik įėjęs į vidų, nusiraminau, kai senis pasakė savo vaikeliui: "Lipk į viršų ir dairykis, ar kas iš kariuomenės neateina, kad laiku spėtu-mėm šį žmogų paslėpti".

Vakar spygliuotos vielos mane išdavė, o šiandien tos pačios vielos išgelbėjo. Kaip toliau buvo, man įstojus savanoriui į Lietuvos kariuomenę, kaip dirbau geležinkelio batalione, kaip dalyvavau Radviliškio puolime, kaip padėjau maj. Papulniūkai, tai jau kita pasaka. O dabar, ačiū seniai, iš bolševikų galutinai išsilaisvinau.

Lietuviai visam pasauli

• Dramos konkursą buvo pereinamais metais paskelbusi VLIKO Vykd. Tarybos Lietuviškos Išlaikymo Taryba, kuri Rašytojų Dr-jai pavedė sudaryti teisėjų komisiją. Komisija, peržiūrėjusi visus prištus rankraščius, š. m. liepos 24 d. priėjo vieningos išvados, kad nė vienas iš atsiųstų dramų veikalų neatitinka scenos veikalui taikomų meninių reikalavimų. Taigi nė viena drama nebuvo premijuota.

• Kard. Stritch įteikė "Draugo" redaktoriui L. Šimučiu ir Ign. Sakalui žymenis "Pro Ecclesia", kuriais jie buvo apdovanoti.

• Rugsėjo 8-15 d. Washingtono posėdyje tarptautinis geografų kongresas. Iš lietuvių jame dalyvavo prof. K. Pakštas ir Dr. V. Viliamas.

• Per antrašius Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynes Clevelando lietuvių sportininkai gražiai rekomendavosi visose srityse. 60 m. bėgime Elv. Šikšniūtė pastatė naują Lietuvos rekordą. Ji ir J. Juodvalkytė dalyvavo taip pat JAV lengvosios atletikos varžybose.

• Helsinkio sporto olimpiadoje, be jau minėto lietuvių iš Urugvajaus Viktoro Cielinskio, dar dalyvavo lietuvių su Veneculos krepšinio komanda. Su Sovietų krepšinio komanda dalyvavo kaip treneris V. Kulakauskas, o kaip žaidėjas J. Lagunavičius, St. Butautas ir Butkus. Kaunietis boksininkas Sočikas, Sov. Sąjungos bokso čempionas, P. Afrikos meistras pirmoji minutė buvo nokautu patiestas.

• Vokiečių kat. jaunimo centre Altenberge kat. mergaičių studijų savaitėje tarp 7 tautų atstovų dalyvavo ir lietuvių stud. U. Karvelytė. Diskusijų metu U. Karvelytė iškėlė lietuvių rašytojos M. Pečkuskaitės veikalus "Sename dvare" ir "Mergaitės kelias". Visos dalyvės pripažino tų knygų turinį vertę, atvaizduojančią šviesią ir teigiamą mergaitę, priešingai negu tai daro daugumas rašytojų, iškeldami tik tamsias puses.

• Pasaulinės literatūros leksikono "Die Weltliteratur" lietuviškojo skyriaus redaguoti pakviestas Freiburge i. Br. gyvenęs prof. dr. A. Maceina. Minimąją enciklopediją leidžia brolių Hilmneck leidykla Vienoje, Austrijoje. Prof. A. Maceina, be bendros apžvalgos, turės dar parašyti apie 20 lietuvių rašytojų skyrium. Enciklopedijos bus 4 tomai. Visus rankraščius turi įteikti iki šių metų galo.

• Ir latviai susirūpinę sudaryti panašią, kaip lietuvių jau turi, būtent Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, centrinę organizaciją, kuri apimtų viso pasaulio išblaškytus latvius.

• "Informacijos" praneša, kad Dueseldorfe, Vokietijoje, laisvųjų tautų kongresas, įvykęs liepos 18-20 d., pakvietė taip pat ir tremtinių atstovus. Iš lietuvių pusės dalyvavo VKV pirm. p. P. Zundė. Kongreso tikslas — sudaryti bendrą kovos prieš bolševizmą frontą.

• Vokietijos lietuvių išsirikimo naują Lietuvos Bendruomenės Tarybą, kurios pirmasis posėdis įvyks rugsėjo 26-27 d. Hannoverio. Ten pasiskirstys ir pareigoms.

• Pax Romana, pasaulinės katalikų studentų sąjungos konferencija šiomet įvyksta Kanadoje rugsėjo 17-13 d. Posėdžiai bus Toronto, Montrealyje, Otawoje ir Quebecke. Konferencijoje bus atstovaujami ir ateitininkai, kurie jau seniai priklauso prie Pax Romana.

• Kanadiškė "Laisvoji Lietuva" įsidedo pasikalbėjimą su Lenkų Susiv. Kanadoje pirm. J. Pankowskiu, kuris tą pasikalbėjimą baigia tokiais žodžiais: "Aš dar kartą pakartojau, kad mano gilii įsitikinimu, Vilnius buvo ir turi būti Lietuvos". Būtu gera, kad ir kiti lenkai laikytųsi tos pačios nuomonės ir istorijai priešingų minčių neskleistų savųjų tarpe.

• Kun. Ant. Kardauskas, kuris pora kartų yra buvęs Argentinoje, iš Čilės nuvyko į JAV ir yra priimtas į Grand Rapids vyskupiją. Paskirtas šv. Jono Vianney parapijos Grand Rapids, Mich., vikaru. Jo adresas: 3860 S. Division St., Grand Rapids, 8, Mich.

• Pasaulinio Motinų Sąjūdžio Lietuvių Moterų Komitetą šiuo metu sudaro: pirm. O. Bačkienė, gener. sekr. Bir. Slepetytė - Venskuvienė ir narės — M. Galdikienė, J. Motorė ir E. Turauskienė.

• Paryžiuje mirė poeto Adomo Mickevičiaus anūkė Marija Mickevičiūtė, sulaukusi 84 m. amžiaus.

• Dr. P. Mačiulis, "Drauge" redaguojąs skyrelį "Švietimo kelias", neseniai gavo iš italų šiu laikų didžiausio rašytojo Giovanni Papini laiška, kuriame rašytojas sako: "Siunčiu savo karščiausius linkėjimus visiems nelaimingiems, bet ryžtingiems lietuviams tremtyje, ištikimiems Kristui ir tėvynei".

• Dr. Ant. Kučas, kuris šiuo metu Scrantono universitete, JAV, dėsto prancūzų, vokiečių, rusų kalbas ir istoriją, greitai laiku baigs LRK Susiviejimo Amerikoje istoriją. Iki 1939 m. istoriją buvo parašęs prof. F. Kemėšis.

• V. Ramono "Kryžiai" pradėti versti į portugalų kalbą.

• Dr. Antanas Trimakas, buvęs gener. konsulas, dabar Patariamosios Liet. Grupės prie Laisvosios Europos Komiteto sekretorius neseniai sukako 50 m. amžiaus.

• Poetas Antanas Vienožinskis-Vienožinskis yra gimęs 1841 m. rugsėjo 14 d., miręs — 1892 m. rugsėjo 17 d. Taigi šio mėn. 17 d. sueina 60 m. nuo jo mirties, o pereinamais metais — 110 m. nuo gimimo.

• Į juristų-advokatų kongresą, įvykusį Madride, lietuviams atstovauti buvo deleguotas min. E. Turauskas. Lietuvių atstovai taip pat paruošė referatą apie dabartinę juridinę padėtį okupuotoje Lietuvoje.

• Marija Paplauskienė-Ramūnienė (Makauskaitė) Otovos universitete, Kanadoje, gegužės 9 d. apgynė disertaciją tema "Moteris lietuvių tautosakoje" gavo daktaro laipsnį. Tai pirmoji moteris gavusį tokį laipsnį Kanadoje.

• Kun. Dr. J. Vainšora MIC, Lietuvių Skautų Vyr. Dvasios Vadas, birželio 30 d. iš Romos atvyko į New Yorką ir laikinai apsisėjo Marianapoly, Thomson, o vėliau vyks į Čikagą.

• Vladas Baltrušaitis, buv. Vilniaus Operos solistas, dabar gyvenęs Los Angeles, Calif., liepos 14 d. savųjų tarpe atšventė savo 40-ties metų amžiaus sukaktį. Šiuo metu jis vadovauja St. Šimkaus chorui.

• Šviesos Sanbūris išsirikino savo Vyr. Valdybą, į kurią įeina: Dr. J. Repečka, pirm., Dr. J. Petkevičius, vicepirm., Gr. Daunienė, sekr., J. Vilgalalys ir V. Pitkunigis, nariai.

• Jūratė Ciplijauskaitė baigė medicinos fakultetą ir, kaip gabi studentė, pakviesta dirbti bakterologijos profesoriaus asistente tame pačiame universitete Montrealy, Kanadoje.

• Polininių Mokslų Institute Paryžiuje studijuoja šie lietuvių: U. Karvelytė, J. Lanskoronskytė ir R. Bačkis.

MIRĘ ŽYMI PIANISTĖ

Pianistė Silvia Berthold-Ozolina, 30 metų, rugsėjo 19 d. mirė Vokietijoje ligoninėje po gerklės operacijos. Ji buvo Latvijos Muzikos Konservatorijos profesorė ir Argentinoje buvo žinoma kaip didelių gabumų pianistė.

VAISTAS LIGOMS SURASTI

Mokslas nori surasti būdus, kaip sužinoti, kas vyksta nervų sistemos centre, kai organizmas jaučia skausmą. Bet kuriam organui sergant, ženklai perduodami per nervus ir žmogaus smegenis ir parodo sergančią vietą.

Tačiau, kaip pajūčiai, taip ir nervai veikia tik iki tam tikro laipsnio. Padirginimai už tam tikros jautrumo ribos nepaveikia nervų sistemos centro. Sveikam žmogui tai kartais sudaro rimtą pavojų, nes žmogus sirgdamas nežino, kad jis serga. Vėliau jau yra per vėlu, nes liga jau išsivėlėjusi.

Dabar vokiečių mokslininkas dr. F. Schelling surado "zonduojančius įsvirkštumus", kurie parodo nuostabių biologinių veikimą žmogaus organizme. Jis pavartojo vadinamą "pirifanal", kuris vartojamas kovai su drugiu. Gavęs pirifanal įsvirkštumą, pacientas pajunta skausmus įvairiose kūno vietose, ypač vidaus organuose. Tuo būdu neįveičiami ligų židiniai lengvai surandami. Pastaruoju metu tą vaistą dar patobulino zoologijos profesorius Autrum, kurio bandymai su gyvuliais darė nuostabių rezultatų. Pritaikius tai žmogui, bus galima iš anksto sužinoti, kur žmogaus liga yra, jam dar tos ligos visiškai neįėjant.

Naujas Literatūros Žurnalas

Šiomis dienomis Buenos Aires lietuviškus spausdinius praturtino naujas žurnalas LITERATŪROS LANKAI. Redakcinį žurnalą kolektyvą sudaro žinomi lietuvių rašytojai-poetai, — tie patys, kurie pereinamais metais išleido gražią poezijos antologiją ŽEMĖ, būtent, Kazys Bradūnas, Juozas Girmius, Juozas Kėkštas, Henrikas Nagys ir Alfonsas Nyka-Niliūnas.

Kaip jau pats vardas — LITERATŪROS LANKAI — sako, žurnalo tikslas yra duoti naujausios mūsų ir pasaulio rašytojų kūrybos, kad tremties ir emigracijos lietuvių, ilgas valandas praleidamas fabrike ar kitokiame ne savo profesijos darbe, galėtų vistiek retkarčiais atsikvėpti, valandėlei atitrūkti nuo mašinos ūžesio ir pasinerinti dvasinės kūrybos gėlmėse. Poezijos mėgėjai čia ras ne tik savų, bet ir svetimųjų poezijos, tie, kurie ieško gražių pasiskaitymų, ras keleta originalių beletristikos kūrinių, o norį giliau susikaupti, skaitys J. Girmiaus ir kitų filosofines ir kritiškas žinomų rašytojų knygy apibrėžtis. "Literatūros Lankų" gimimo data nėra ir neturi pretenzijų tapti naujos literatūrinės srovės data", sakoma redakcijos žodyje. Atrodo, tai yra jaunesniųjų ir jaunųjų poetų bei rašytojų pasirodymas, duodąs vietos savo apimtyje kiekvienam kūrybos kibirkštėle turinčiam mūsų rašytojui. Reikia manyti, kad šis išimtinai literatūros žurnalas padės mūsų visuomenei, be pažiūrų skirtumo, susipažinti ne tik su pačia literatūros kūryba, bet ir su gilesne išleistųjų veikalų kritika.

Žurnalas pasirodė Buenos Airose, bet jo didžioji dalis eis ten, kur daugiau yra mūsų šviesuolių ir literatūros mėgėjų. Argentinoje bus platinamas tik atskirais numeriais. Techniškas žurnalo sutvarkymas yra labai skoningas ir moderniškas. Tai didelis nuopelnas Juozo Kėkšto, kuris, nuraudkdamas savo poilsio valandas, tą darbą su didele kantrybe dirbo. LITERATŪROS LANKAI, Nr. 1, Nėperiodinis Poezijos, Prozos ir Kritikos žodis, Buenos Aires, Liepos pirmoji pusė, 1952 m.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

1. Jurgis Glianda, NAMAI ANT SMĖLIO, Premijuotas Romanas. Viršelį piešė dail. Ad. Varnas. Išleido "Draugo" Bendradarbių Klubas Chicagoje 1952 m. Šis romanas yra premijuotas Š. Amerikos dienraščio "Draugo" ir Čiurlionio Ansamblio pastangomis. Knyga yra verta dėmesio kiekvienam, kuris nori gilesnių išgyvenimų rasti, kuris nori pažinti perito karo kaltininkų dvasinį stovį ir jų galvoseną.
2. MŪSŲ VYTIS, Skautų vadų, vadovų ir akademikų laikraštis, Nr. 6-7 (44-45), Birželis-Liepa, 1952 m. Red. Br. Kviklys.
3. SKAUTŲ AIDAS, Nr. 6, Birželis, 1952 m. Red. Stp. Kairys.
4. LIETUVIŲ DIENOS, Nr. 6, Birželis, 1952 m. Vyr. red. J. Vitėnas, leidėjas A. F. Skirius, Leidžiama: 9204 S. Broadway, Los Angeles, Calif. Šis numeris iliustruotas iš viso pasaulio lietuvių visuomeninės ir politinės veiklos paveiklais. Kaina metams 3 dol. Galima užsisakyti "Laiko" red.

IVAIRENYBĖS

Dideliame aukštyje greitieji lėktuvai patenka į kliūtis. Naujausių modernių lėktuvų bandymai parodė, jog greitieji lėktuvai, skrendą greičiau už garsą, pasiekę stratosferines aukštumas nustoja lygsvaros. Pasirodo, jog 25 kilometrų aukštyje dėl oro skystumo tie lėktuvai patenka į beores duobes ir, netekę lygsvaros, pradeda daryti šokinėjančius šuolius. Bandydamas lėktuvą tatau neseniai gavo patirti lakūnas Bill Bridgeman, lėktuvais pasiekęs aukščio ir greičio rekordą. Jis bandė rakėtinį lėktuvą, 25 kilometrų aukštyje lėktuvus pradėjo daryti pragariškus šuolius, nepakludamas piloto. Tik po didelių pastangų lakūnui vargais negalais pasisekė lėktuvą išlyginti. Yra spėjama, kad 150 kilometrų aukštyje atitinkamos konstrukcijos lėktuvai galėtų daryti judėjimą įvairiomis kryptimis. Tačiau palieka klausimas, kaip tą aukštį pasiekti. Pirmiausia reikia persikristi atitinkamas aukštumas, kur oras gana skystas, tačiau jis savo pasipriešinimu sugeba lėktuvą išmesti iš

tos lygsvaros, kurią jis turi skridamas normaliomis oro sąlygomis, t. y. esant tirštam orui. Iš didelio oro pasipriešinimo, patekęs ir mažo pasipriešinimo aukštumas, lėktuvus pradeda neklausyti piloto. Esą, pagaminus atitinkamos formos lėktuvus, jais būtų įmanu nugalėti skysto oro aukštumas, kol būtų pasiekti horizontai, kur lėktuvus jau veik nesutiktų pasipriešinimo ir ten jis nepatektų į tuos pragariškus šuolius, su kuriais lakūnams teko susidurti pasiekus 25 kilometrų aukštį.

Saulė apšildomi namai, kurie neturi krosnių. Tai nėra projektas, nes toks namas 1948 m. pastatytas JAV-se, Powisset St., Dover, Mass., netoli Bostono. Tai yra penkių kambarių pastatas, visoje N. Anglijoje žinomas kaip "The Sun House", kuris priklauso Newton College profesoriui A. Nemethy. Profesorius su žmona ir šešerių metų sūnum čia šilaiti gyvena per ištisus metus. Namuose nėra nė vienos krosnies, nė jokio elektrinio ar kt. šildomojo prietaiso; namus šildo saulės spinduliai net ir tamsiomis apsiaukusiomis dienomis. Visa šildymo sistema yra gana paprasta, nesudėtinga ir veikia jau per ketverius šio pastato gyvavimo metus.

Namų vienaldžiui stogo pastogė, kuri baigiasi didžiuoliu (apie 576 kv. pėdos) šiltadaržio pobūdžio langu, einančiu per visą į pietus atkreiptą fasadą, tam tikroje tvarkoje yra sudėtos "šilumos skrynios" ar "laikyklos", kurios ir surenka bei akumuliuoja saulėtų dienų spindulių šilumą. Šilumos "saugojimui" yra panaudotas sodos junginys, vad. Sodium Sulfate Dekahydrate, kuris gautąją šilumą išlaiko 10-12 dienų ir po to turi būti pakeistas nauju. Žiemą šilumos kiekį po namus paskirsto automatiški termostatiniai regulatoriai. Vasaros metu, sako, tos pačios sistemos pagalba galima namus ir vėstinti. (Tr.)

Pasaulinio Motinų Sąjūdžio Anketa

Pasaulinis Motinų Sąjūdis ruošia 1953 m. pavasarį tarptautinę savaitę, kurios tema: "Motina ir jos atsakomybė auklėjime". Šiuo metu eina paruošiamieji darbai. Jau nustatyta darbo programa, numatytos prelegentės paskaitoms iš įvairių kraštų (jų tarpe ir prof. A. Sidlauskaitė).

Pasaulinis Motinų Sąjūdis kreipiasi per anketą į įvairių kraštų motinas ir šiaip specialistes bei pedagoges, kviesdamas savo patyrimais praturtinti studijų savaitės darbą.

- Anketos klausimai:
- 1) Ar Jūsų gyvenamam krašte veikia kokios nors įstatyminės priemonės, kurios tiesioginiai ar netiesioginiai kenkia motinos, kaip auklėtojos, misijai?
 - 2) Priešingai, kokie veikia įstatymai bei potvarkiai, kurie palaiko motiną jos auklėjimo darbe?
 - 3) Jūsų nuomone, kuri institucija ar privati iniciatyva labiausiai padeda motinoms jų auklėjimo uždaviniuose? — vaiko geresnei fizinei lygsvarai? — geram išsilavinimui? — jo moralinio gyvenimo teigiamam išsivystymui (kilnumui ir skautumui)?
 - 4) Ar neįvyksta šeimyninio, socialinio ir pilietinio atsakingumo supratimo?
 - 5) Ar neturite kokių auklėjimo sunkumų, dėl kurių aplink Jus kenčia ir kiti šeimų židiniai? — kokios priežastys? — ką reikėtų daryti, kad šių dienų vaikai išaugę nesutiktų tų pačių sunkumų?
 - 6) Ar nekonstatuojate kaikurio išnaudavimo tam tikrų organizmų, kurie turi tendenciją pakeisti motiną jos auklėjimo darbe, vietoj jai pagelbėti? Be virš minėtų klausimų, lietuviškas motinos prašomos atsakyti, pareiškiant ir savo asmeninį patyrimą iš bolševikinės okupacijos Lietuvoje, konkrečiai nurodant faktus ir pavyzdžius, kurie trukdo motinos auklėjimo darbą ir žemina jos paskirtį. Atsakymus prašoma siųsti iki š. m. lapkričio mėn. pabaigos šiuo adresu: P. M. S. Lietuvių Moterų Komitetas c/o Mmė O. Bačkis 5, rue de Messine, 5 Paris 8-e.

NORIPIRKTI AR PARDUOTI?

Sklypai Gran Buenos Aires, Mar del Plata, Cordoba ir kitur, olivares, kintos, krautuvės, barai, namų statyba ir kt. Pageidaujant aplankau su planais ir geriausiomis išsiskirkimo sąlygomis. Trijų žinomų ir garsių Bendrovių atstovas agr. A. Šantaras, Mendoza 2280, Avellaneda.

Lietuviai Laisvųjų Juristų Kongrese

Rugpjūčio mėn. Berlyne buvo susirinkę ir tarptautinį Teisinių Kongresą apie 130 iš viso laisvojo pasaulio (42 valstybių) atstovų, tarp jų visa eilė pasaulinio mąsto išmybių. Kongresą atidarė vokiečių Laisvųjų Juristų tyrinėjamios komisijos pirmininkas Dr. Theo Friedenau. Vokiečių Kongrese dalyvavo 30, tremtinių — 20, iš lietuvių tik Dr. A. Trimakas iš JAV ir Dr. J. Sakalauskas iš Vokietijos. Posėdžių metu viena vieta buvo palikta tuščia — ji buvo skirta vokiečių Laisvųjų Juristų tarmosios komisijos nariui Dr. W. Linzei, kurį bolševikai neseniai prieš tai pagrobė jėga nusivilkio į Rytų zoną.

Kongresas visam laisvajam pasauliui pateikė įrodomąją medžiagą, įgalinančią spręsti, kiek bolševikai savo veiksmis pažeidžia Jungt. Tautų Žmogaus Teisių Deklaraciją. Nuodugnai ištyrinėjęs visą medžiagą, kongresas nutarė sudaryti nuolatinę tyrinėjamąją komisiją, į kurią įeis ir vokiečių juristai. Jos centras bus Haagoje. Antrą tokią tarmąją komisiją sudarė tremtiniai juristai. Jos pirmininku išrinktas čekas Osusky. Kur ši komisija nuolatos įsikurs, dar nenustatyta.

Kongrese referatą skaitė ir Dr. A. Trimakas, ypač pavaizduodamas bolševistinio padarinius Lietuvos žemės ūkyje. Jo pranešimą taip pat paminėjo vokiečių spauda, pažymėdama, kad iš trijų milijonų lietuvių daugiau kaip 300.000 yra deportuoti. Net kolchozui, kad ir trumpą laiką palikti, reikalingas spec. leidimas. Jį papildęs bulgaras Assenas Slavovas pabrėžė, kad į konc. stovyklas jo tėvynėje sugrūsta 500.000 bulgarų. Kongresui referatą apie Lietuvos sovietizaciją soviet. įstatymais paruošė Dr. D. Krivickas iš Washingtono. Dr. A. Trimakas pasiūlė genocido reikalą rezoliuciją, būtent — kad visi kraštai ratifikuotų genocido konvenciją, ir kongresas ją priimtų. Lietuvių atstovai Dr. A. Trimakas ir Dr. J. Sakalauskas išsamtai apie kongreso darbus, eigą ir jo reikšmę painformavo keliais pranešimais per A. Balso spec. transliacijos kraštą ir plačiai pasaulyje išsiskleidžiusius mūsų tautiečius. — E.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

- PENSION "LITUANA", sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 17.
- CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Janca, Krukonis ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik \$ 19.
- "LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584
- ZEMAITIJA". Islas del Ibcuy. Sav. J. ir A. Burokai. Dėl informacijų kreiptis: Sr. Sanchez Penuad agent.: Florida 165 (Galeria Güemes), p. 5, esc. 529, T. E. 33-9584.

• J. ZUBRICKAS IR A. KIRSTUKAS fotografuoja vestuves, krikštynas, pobuvius ir kitus šventinius subuvimus. Herrera 287, Bs. Aires, T. E. 26-9672.

• MONTEVIDEO LIETUVIŲ KATALIKŲ radio pusvalandis duodamas kas sekmadienį per NORTON. CX 44 14 (2) val 5 min.

Lietuvos Pasiuntinystė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

• OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gra. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 v. ir sekm. 13-16 val.

• MINKŠTŲ KEDŽIŲ DIRBTUVĖ, sav. Mikėlonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

• MOTERŲ GROZIO SALONAS IR KIRPYKLA "HENRY". Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem 818, Banfield.

• ČIŽINIŲ UŽUOLAUDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ. Parduoama bodelna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Buenos Aires — T. E. 60-2784.

• HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuves, gimtadienio, sužieduotųjų, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Ibleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

LIETUVIŠKA DANTŲ KLINIKA
Consultorio Dental "PAVON"
Sav. N. KRUKAUSKAS
Dirbtiniai dantys — karūnelės — blombavimas — d. traukimas. Dantistai diplomuoti viet. universitete. Priimama: pirm., treč., penkt. 14-20 val. — Susikalbama įv. kalbomis. Avda. Pte. Perón 488 (buv. Pavón), Avellaneda (prieš. Avell. gelež. stoti)

Buenos Aires Avellaneda

AUSROS VARTŲ BAŽNYČIOS DEŠIMTMETIS

Dešimties metų Ausros Vartų lietuvių bažnyčios pašventinimo sukakčiai atžymėti buvo suruoštos vienos savaitės misijos Lietuviams, buvo atnešta per Argentiną keliaujanti šv. P. Marijos iš Fatimos statula ir rugpjūčio 17 d. surengtas ypatingas paminėjimas. Minėjimas prasidėjo iškilmingomis pamaldomis, kurias atlaikė lietuvių didelis draugas arkivyskupas Fr. Aragone. Jis pasakė taip pat pamokslą, nurodydamas lietuviams kelią į laisvę.

Po pietų 5,30 val. Lietuvių Salėje buvo iškilmingas minėjimas su kalbomis ir koncertine dalimi. Minėjimą atidarė liet. par. klebonas kun. dr. Pr. Brazys MIC, trumpai nusakydamas šios parapijos reikšmę Argentinos Lietuviams. ARLB Centro Valdybos pirm. Ig. Padvalskis bei Berisso atstovas V. Stundžia pabrėžė religinę ir tautinę bažnyčios reikšmę. Didelėmis ovacijomis sutiktas bažnyčios statytojas kun. J. J. Jakaitis MIC nupasakojo šios lietuviškos bažnyčios atsiradimo istoriją ir skatino tautiečius jos laikyti, kaip savo religinės ir tautinės tvirtovės. Jis paminėjo daug nuopelnų turinčius pirmąjį kleboną kun. Kaz. Vengrą MIC ir dvasinį organizatorių a. a. kun. Ant. Andriušį MIC, kurie daug jėgų paaukojo, kol ta bažnyčia atsirado.

Koncertinę dalį pradėjo Vacl. Rymavičiaus vadovaujamas šv. Cecilijos choras, duodamas vyrų choro religinių giesmių: "Tu es Petrus", "Regina Coeli", "Beati" ir "Veritas mea". Po jų sekė Berisso "Mindaugo" Dr-jos mišraus choro, kuriam vadovauja Alf. Petraitis, liaudies dainų koncertas. Berisiečiai gyvai sudainavo "Per giria, girelę", "Važiavau dieną", "Močiute širdelė", "Oi skriskit, skriskit" (V. Rymavičiaus), "Ko liūdi berželi" ir "Ant tėvelio dvaro". Vėliau buvo gyvasis paveikslas — šv. Marijos apsireiškimas Fatimoje. Pabaigai lietuviai skautai, vadovaujami skautininko V. Lesniausko ir akordeono pritariant Vyt. Cibavičiui, sudainavo keletą liaudies ir skautiškų dainelių.

NAUJAS DAINOS ANSAMBLIO KONCERTAS

Lietuvių Tautinio Meno Ansambliis DAINA savo koncertą, kurį turėjo duoti liepos 26 d., dėl Argentinos prezidento žmonos p. Evos Perón mirties perkėlė į rugpjūčio 16 d. Didžiulė Consejo de Mujeres salė buvo užpildyta svetimtaučių ir lietuvių, išroškusių išgirsti žavių lietuviškų dainų skambesį. Pereitą kartą choro vadovas p. Andrius Kuprevičius, paaškinęs lietuviško dainos pobūdį, šį kartą pradėjo be įžangos. Choras, apsirengęs tautiškais drabužiais, atrodė gražiai. Pirmojoji daly buvo sudainuota "Aš negert atėjau" (J. Gruodžio), "Oi liūdnas, liūdnas žalias berželis" (St. Šimkaus), "Vai lazdynai" (K. V. Banaičio), "Vai gudri" (St. Šimkaus), "Vėjo duktė" (St. Šimkaus) ir "Paskutinis vakarėlis" (K. V. Banaičio). Po trumpo pertraukos buvo tęsiama kiek pakeista programa — dainavo: "Stiklukėlis" (J. Karoso), "Antroji pusė Nemuno" (M. K. Čiurlionio), "Parsivedžiau mergužėlę lepūną" (M. Petrausko), "Palankė" (J. Pocius), "Namo, broleliai", "Meno daina" (J. Tallat-Kelpšos) ir, neustojant publikai reikalaujanti, "Per šilą joją" ir "Kur giria žaliuoja".

Dainos skambėjo sodriai ir harmoningai. Balsų suderinimas buvo geras. Net tokios sunkios dainos, kaip "Vėjo duktė" ir "Meno daina", kurioms reikalinga didelio ir stipraus choro, buvo atliktos visiškai gerai. Matyt, kad Dainos choras nuolat tobulėja ir gerėja. Jis gali jau be jokio svyravimo rodytis svetimtaučių publikai. Jei ir buvo kokių trūkumų, tai jie neturi reikšmės prieš koncerto išpildymo visumą.

Po ilgesnės pertraukos pasirodė Vyt. Namiko vedovaujama tautinių šokių grupė.

Visiškai tobulai buvo pašokta Kepurnė, Žiogeliai, Šustas, Jonkelis, Mikita ir Malūnas. Nors daugumas šokių buvo

šokama be jokios pertraukos, kas iš šokių reikalavo didelio įtempimo, bet tiek meniniu, tiek ritmo atžvilgiu buvo malonu pažūrėti. Vyt. Cibavičiaus pritariamas akordeonu buvo be priekaištų.

Kiekvienos dainos pagrindinę mintį ispaniškai aiškino viena iš ansamblių — Elida Skapavičiūtė, kuri svetimtaučiams klausytojams davė progos geriau suprasti ir pačią dainos melodiją. Ji taip pat paaškino prieš pradendant tautinius šokius.

Publika skirstėsi patenkinta tokiu menišku koncertu, o svetimtaučiai sveikino savo pažįstamus lietuvius ir jiems dėkojo už supažindinimą su lietuvišku liaudies menu. Tokie koncertai gražiai atkreipia dėmesį visų tų, kurie apie mūsų tautą ir jos dvasinius turtus mažai žino. Jie visuomet bus geresni mūsų užtarėjai ir politinėj kovoj dėl tautos laisvės.

Tenka palinkėti Dainos Ansamblio vadovams p.p. Andr. Kuprevičiui, Al. Petravičiui ir Vyt. Namikui nepailsti, neustoti, bet nuolat tobulinti tiek chorą, tiek šokių grupę, kad mūsų daina vis daugiau ir daugiau sutelktų mums draugų, o mums patiems duotų dvasinio maisto ir atsigavimui.

LANKESI IŠ KORDOBOS

Rugpjūčio 15 d. iš Kordobos buvo atvykę p. p. Aldona Mackevičiūtė ir Dr. Aleksas Zlotovai aplankyti savo giminių Avellanedoje. Jie dalyvavo DAINOS Ansamblio koncerte, p. p. L. ir A. Petravičių dukrelės kriptynose, aplankė savo pažįstamus ir lietuviškus centrus. Su jais kartu buvo atvykęs jaunas Kordobos lietuvis ir scenos darbuotojas K. Jankūnas, kuris turėjo progos išgirsti lietuviškų dainų, dalyvaudamas Ansamblio koncerte.

● Sofija Vilkelytė-Stuber rugpjūčio 4 d. Rivadavia ligoninėje, Bs. Aires, turėjo sunkią vidurių operaciją. Ji yra virėja žinomų Argentinos milijonierių Pereyra Iraola šeimoje. Pati šeimininkė Sra. Susana Mitre de Pereyra Iraola ją palydėjo ligoninėn ir operacijos metu davė kraujo. Kraujo davė jai taip pat viena lietuvaite jos draugė. Pažymėtina, kad Pereyra Iraola šeimoje jau nuo seno visi tarnai yra lietuviai.

● Andrius Ališauskas, "Laiko" Garbės Leidėjas iš Campanos, daugiau kaip mėnesį atostogavo Buenos Airese. Gyveno pas savo dukterį ir žentą Vl. ir J. Marenholcus, Villa Caraza.

● Stambus prekybininkas Posadas mieste, Misiones prov., Marijonas Kliukas ruošiasi šio mėnesio pabaigoje atvykti prekybiniais reikalais į Buenos Aires.

Poniai Onai Mainonienėi, gavusiai liūdną žinią, kad Lietuvoje mirė jos tėvelis, giliausią užuojautą reiškia.
V. J. L. Lemberiai.

ŽADA STEIGTI NAUJĄ ARLB APYLINKĘ

Rugpjūčio 9 d. El Palomar lankėsi p. Vladas Veselauskas. Jis tarėsi su p. J. Nakučiu naujos Arg. Liet. Bendruomenės apylinkės steigimo reikalui. P. Naktis šį sumanymą entuziastiškai priėmė, jo manymu, negali būti jokių sunkumų sudaryti naują apylinkę, nes El Palomar, Hurlingham ir Caseros lietuviai yra išsilavinę, susipratę ir patriotiški. Naktis pasižadėjo šią naštą pasiimti ant savo pečių ir ją išnešti iki galo. Steigiamojo susirinkimo laikas ir vieta bus paskelbti vėliau. Taip pat žada prašyti ARLB Centro Valdybos, kad prisijustų bent pora atstovų, kurie išsamiau paimformuotų apie ARLB tikslus ir nurodytų jos veikimo kryptį.

Nauji "Laiko" rėmėjai

Steigiamajai lietuviškai spaustuvei ir "Laikui" paremti aukojo šie Naujieji Rėmėjai: po \$ 100: p. p. Šilaikai, E. Tumasonienė, \$ 30: V. Malela ir A. Pigaga, \$ 20: A. Kunigelytė, \$ 10: O. Bakutienė. Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija nuoširdžiai dėkoja.

Šeimose

PAKRIKSTYTA LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Laima Laura Aurelija Petravičiūtė Lydijos Mackevičiūtės ir Aleksandro Petravičių duktė, rugpjūčio 16 d. buvo iškilmingai pakrikstyta Ausros Vartų šventovėje Avellanedoje. Krišto tėvais buvo Aldona Mackevičiūtė ir Andrius Kuprevičius.

Tos pačios dienos vakare p. p. L. ir A. Petravičiai pas save surengė jaukias krikštynas, kuriose dalyvavo būrelis mūsų kolonijos žinomų kultūrininkų. Čia matėsi gen. T. Daukantas, dail. R. Kuprevičius su Ponia, pianistas Andrius Kuprevičius ir jo sesutė smuikininkė E. Iena Kuprevičiūtė, poetas J. Kėkštas, Dr. A. Zotovas su Ponia, A. Mackevičienė, R. Mackevičius, K. Jankūnas, II. Čuikienė, P. Mužiys, V. Januškevičius su Ponia, V. Lesniauskas su Ponia, "Laiko" redaktorius ir kt. Buvo jaukiai pasivaikščiota, pasikalbėta ir pasilinksminėta bei palinkėta jaunajai įpėdinei ir

Ausros Vartų lietuvių bažnyčia Avellanedoje. Rugpjūčio 16 d. sukako 10 metų nuo jos pašventinimo.

jos tėvams geros kloties. P. Al. Petravičius yra žinomas DAINOS Ansamblio organizatorius ir vadovas, dėlto linkėta taip pat sekmingai testį tą kilnų darbą mūsų kolonijoje.

● B. Simanaukas jau kelintą savaitę serga. Gydytojų priežiūroje ir žmonos bei sūnaus medicinos studento slaugamas gydosį savo namuose, Lanus.

● Gana stipriai buvo susirgusi "Laiko" Garbės Leidėja Adelė Grigaitienė. Sveiksta savo namuose.

● Vladas Macaitis, turįs su St. Rakausku dirbtuvę c. Quilmes 184, Bs. Aires, jau kuris laikas serga. Gydytojų prižiūrimas, gydosį namuose. Paskutiniu laiku jį apžiūrėjo neseniai atvykęs lietuvis gydytojas Dr. J. Mikėlonis.

● Bronė Kačulienė jau kuris laikas serga ir gydosį namuose.

● Naujakuris prieš ketvirtą metų Argentinon atvykęs J. Prapiestis, gyvenąs San Martin miestelyje, sunkiai serga.

● Po sunkios vidaus operacijos Ramon Sarda ligoninėje jau trečias mėnuo serga Petronėlė Vasiliauskienė iš Valentin Alsina.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Jau buvo minėta kad rugpjūčio 5 d. Instituto Medicina Experimental ligoninėje mirė mūsų tautietis Antanas Mikėlonis. Vėlonis buvo gimęs Mikabalių km., Seirijų valsč., Alytaus apskr. I Argentiną atvyko prieš 23 metus ir čia dirbo įvairiuose darbuose, o paskutinius 12 metų metalo fabrike. Dideliame nuliūdimė paliko Argentinoje savo seserį ir svainį Oną Mikėlonytę ir Antaną Kuzus, pusseserę Oną Petrukonytę Sadauskienę ir pusbrolių Stasį Mikėlonį ir jo žmoną Antanina. Lietuvoje liko motina ir dvi seserys su šeimomis. Vėlonis Mikėlonis buvo pavyzdingas lietuvis, visuomet skaitė lietuvišką spaudą, gerai sugyveno su draugais ir tautiečiais. Dėlto rugpjūčio 6 d. jo palydėti į amžino poilsio vietą Chacarita kapinėse susirinko jo giminės ir darbo draugai, kurie papuošė jo kapą vainikais ir gelėmis. Religines apeigas atliko kun. K. Černiauskas. Prie kapo atsisveikinimo kalbą pasakė Argentinos kariuomenės seržantas Juozas Marčiūnas. Viešpats tegul bus gailingas jo vėlei.

Kaimynas.

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

LAIKAS

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 4289
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 4015

"EL TIEMPO" Semanario Lituano Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 381833
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusmečiui \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 Urugv. pezai. Kitur — met. 3 doleriai. Oro paštas met. 3 dol.

2-a Quincena de Agosto, 1952

V METAI — Nr. 73

Rugpjūčio 31 d. prasideda Temperley, Lomas de Zamora, Banfield ir Llavallol lietuviams

Dviejų Savaičių Misijos.

kurios bus N. Sra. de la Piedad bažnyčioje, c. Espora 152, Temperley, (dvi kvadros nuo stoties).

Pamokslai bus 8 val. rytais ir 8 val. vakarais. Pradžią rugpjūčio 31 d. 11 val. Pirmoji savaitė vyrams, antroji — moterims.

Pamokslus skitys žymusis misijonierius kun. Jonas Bružikas, jėzuitas.

● Jeronimas Mikėliūsis, gyvenęs Fraga 540, Pineyro, mirė nuo vėžio rugpjūčio 13 d. Vėlonis buvo gimes Kalnuose, Raseinių apsk. 1889 m. liepos 28 d. I Argentiną atvyko 1910 m. Ilgiausiai net 33 m. dirbo Campomar fabrike. Sekančią dieną kun. K. Černiausko ir didelio būrio lietuvių palydėtas į Sarandi kapines. Laidotuvėmis, kaip ir anksčiau jam sergant, ypatingai rūpinosi vėlonio draugas Martynas Ribikauskas. A. a. Mikėliūsis buvo nevedęs. Paliko Argentinoje dvi pusseseres.

PADEKA

P. Onai Šereikytei už paaukotas "Laiko" knygynui įdomias knygas nuoširdžiai dėkoja.

KNYGYNŲ VEDEJAS.

● TAUTOS ŠVENTĖS minėjimas, kurį rengia Lietuvai Iglaisvinti Centras, įvyks rugsėjo 14 d. Lietuvių Salėje. Plačiau kitame nr.

Paiėškojimai

Juozas Garbaskas, gyv. Figueroa 1646, Dock Sud, Avellaneda, pajieško savo tetą Pranę, Grasę ir Emilijos Čiuoperaičių (jų pavardžių ištėkėjus neatsimena), kilusių iš Bartūnų km., Vabalinko par., dabar gyvenančių Š. Amerikoje.

TEMPERLEY

Daro gražią pažangą

Mūsų tautietė Salomėja Gotcaitienė jau keli metai laiko įvairių kolonijaliųjų prekių parduotuvę savo namuose, San Pedro 465, Temperley. Savo sumanumu ir švelniu patarnavimu yra sutraukusi daug klientų ir dėlto prekyboje daro labai gražią pažangą. Jos vyras anksčiau dirbo fabrike staliaus darbu, šiomis dienomis įsitaisė nuosavą stalių dirbtuvę. Atrodo, kad ir jis turės gerą pasisekimą, nes jau nuo pradžios turi didelių ir pelningų užsakymų. Linkime daug sėkmės. Temperliškis.

ROSARIO

● Lietuvių draugui Saladillo klebonui kun. D. Aragoje vardinį ir gimimo sukakties progą Gyvojo Rožančiaus Brolija iškėlė labai gražų pergaminą.

● Ona Dincmanienė, gyvenanti Villa Diego, Talleres rajone, neseniai mirė. Didelis lietuvių būrys ją palydėjo į Galvez kapines. Gyv. Rožančiaus Brolija už vėlonę, kaip buvusios savo narės užprašė šv. mišias.

● Rosario priemiestyje Pueblo Nuevo mirė Marija Vištytė-Budrūnienė. Nors kelias buvo labai blogas, bet daugelis tautiečių vėloni pareiškė paskutinę pagarbą, palydėdami į Galvez kapines.

● Vincas Žekevičius po operacijos jau sveiksta Laprida ligoninėje. Jį nuolat lanko jo brolis Pranas ir kiti Rosario lietuviai.

● Rosario Lietuvių Bendruomenė užsiprašė mišias už mirusią Argentinos Prezidento žmoną a. a. Eva Peron. Tai buvo paskelbta ir vietos laikraščiuose, kad lietuviai ją atsimena.

● Feliksas Tunonis, lipdamas iš tramvajaus, buvo sužeistas, bet jau sveiksta.

● Jau pradėjo kai kuriems lietuviams mokėti pensijas. Čekius jau gavo Marija Seniūnienė, J. Kiaušas ir kt.

URUGVAJUS

VARDINES ZUPKŲ NAMUOSE

Onos ir Motiejaus Zupkų namuose liepos 20 d. buvo gražiai atšventos malonios šeiminkės Vardo Diena. Ta pačia proga buvo pašventintas jų nuosavas namas, kurį jie iš savo darbo įsigijo graziame Montevideo priemiestyje La Teja, ir Jėzaus širdies paveikslas. Šventėje dalyvavo p. p. Zupkų giminės ir draugai, kurių tarpe matėsi Tėvai Jėzuitai J. Bružikas ir Vl. Mikalauskas, kleb. kun. St. Grigaliūnas, p. p. Liūdžiai, Jusiai, Brazilai, Godai, Kerpiškiai, Vidžiai, Bisliai, jų sunus Antanas Zupkus su žmona Ona Godyte ir kt. Pažymėtina, kad p. p. O. ir M. Zupkai savo senatvę apsirūpino, išgydami nuosavą liudėlį. Jie visuomet dalyvauja kultūriniam lietuvių kolonijos gyvenime ir jį nuoširdžiai remia.

● Urugvajaus Lietuvių Bendruomenės Valdyba aplankė Poną Lietuvos Ministrą P. Ameriką Dr. K. Grauzinį tikslu painformuoti apie Bendruomenės susiorganizavimą ir jos vardu pasveikinti. Ponas Ministeris su Ponia labai maloniai vizituojačius priėmė. Virš valandos trukusiam pasikalbėjimui pasidalinta mintimis apie sunkią Lietuvos padėtį, jos išlaisvinimo galimybes ir būdus. Ponas Ministeris padėjo už informacijas bei sveikinimus ir palinkėjo Urugvajaus Lietuvių Bendruomenei geriausios kloties.

● Krašto Bendruomenė nusiuntė Tautos Fondui 130 dol., didesnę tos sumos dalį iš narių surinkusių paskutiniaisiais mėnesiais.

● Didysis dienraštis "El Dia" atspausdino 150 straipsnį antrašte "Ka šlepia stalininė uždanga". Šio dienraščio bendradarbis C. Verax, rašydamas apie komunistinę tikrovę, pavyzdžius dažniausiai ima iš pavergtosios Lietuvos. Paskutinis jo straipsnis atskleidžia, kaip bolševikai verčia lietuvius "savanoriškai" aplėsti Lietuvą ir emigruoti pas baltasias meškas...

● I Urugvajų norėtų atvažiuoti daugiau lietuvių, kai kurie net iš JAV ir Švedijos.

● Girtų neklausys mašinos, skelbia vokiečių spauda, nes vienas vokiečių išradęs prietaisą, vadinamą alkohometru, kuris, prijungtas prie motoro, nustatys vairuojančio blaivumą. Jei vairotojas bus įgėręs, aparatas, paliestas išgėrusio ašalavimo, trukdys motoro įjungimą ir gazo padavimą. Tokiu būdu, esą, bus išvengta daug susisiekimo srityje nelaimių, kurių nemaža įvykdavo dėl to, kad mašinos vairuojamos neblaiviųjų asmenų. Išradimas jau esąs patento istaigoje užpatentuotas.

● Amerikoje pastaruoju laiku kilo naujas prieškomunistinis sąjūdis, pasižadines "Katalikinform". Jo tikslas kovoti su komunizmu, visur skelbiant Dievo ir žmonių meilę ir siekiant atnaujinti moralinį bei socialinį gyvenimą. Tarp sąjūdžio narių yra keletas buvusių komunistų vadų, grįžusių į katalikybę.

● Komunistai griebiasi sukčiausių priemonių suklaidinti žmones. Kinijoje perrašomas Šv. Raštas ir pritaikomas taip, kad kuo daugiau įsivaizduojama komunistinį mokslą. Nesugadintą Šv. Raštą greičiausiai uždraus skaityti, kai tik išleis "naująjį".

Rugpjūčio 30 d. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, yra rengiama LIETUVIŲ PRAMONININKŲ

VAKARIENĖ - BALIUS

Gros stiprus orkestras. Vaikams visą laiką bus rodoms įdomios filmos. Pradžią 9 val.